

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Droge Voeten 2050, beheergebied waterschap Noorderzijlvest

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

18 september 2014 / rapportnummer 2820-43

1. Oordeel over het Milieueffectrapport (MER)

De provincies Groningen en Drenthe en het Waterschap Noorderzijlvest hebben het voornemen om maatregelen uit te voeren om toekomstige wateroverlast – vooral ten gevolge van klimaatverandering en bodemdaling – in het beheergebied van het Waterschap te beheersen. Deze maatregelen maken onderdeel uit van het project “Droge Voeten 2050”. Afhankelijk van het gekozen maatregelenpakket zullen maatregelen worden opgenomen in het Provinciaal Omgevingsplan Groningen, de Omgevingsvisie Drenthe en/of het Streekplan Fryslân. Vanwege mogelijke m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten en mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden wordt de plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De provincie Groningen treedt op als coördinerend bevoegd gezag in deze procedure. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna ‘de Commissie’)¹ zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

De Commissie is van oordeel dat het MER de essentiële informatie bevat om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen in de besluitvorming. Het MER is duidelijk van structuur, goed leesbaar en bevat op veel onderdelen al gedetailleerde informatie die ook voor vervolgbesluiten bruikbaar zal zijn. Op sommige onderdelen – waaronder de uitwerking van probleem- en doelstellingen en de ontwikkeling van maatregel pakketten – is het MER moeilijk te volgen. De “Maatregelenstudie Droge Voeten 2050”, die tegelijk met het MER ter inzage is gelegd, biedt op deze onderdelen meer duidelijkheid. Voor een goed begrip van het doorlopen proces is het daarom nodig om het MER in samenhang te lezen met de maatregelenstudie.

Uit het MER, de maatregelenstudie en het daaruit volgende “Advies” blijkt dat de m.e.r.-procedure en het gevolgde proces met stakeholders een herkenbare en transparante rol hebben gespeeld bij de gemaakte keuzes. Behalve een onderbouwing voor de gemaakte keuzes biedt het MER ook bruikbare informatie voor het vervolproces, doordat kansen en potentiële risico’s worden benoemd.

2. Toelichting op het oordeel en aandachtspunten voor het vervolgtraject

De Commissie wil met onderstaande aanbevelingen een bijdrage leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

Planproces en alternatievenontwikkeling

Het MER zelf, maar vooral de maatregelenstudie, geeft een goed beeld van het gevolgde planproces. Dit maakt duidelijk welke stappen zijn doorlopen om te komen van een lijst met potentiële maatregelen tot de in het MER in beschouwing genomen maatregelpakketten. Daarbij hebben het doelbereik, kosteneffectiviteit, draagvlak en milieuaspecten een duidelijke en transparante rol gespeeld.

In het MER zelf is de alternatievenontwikkeling lastig te volgen, omdat niet geheel duidelijk is hoe de stap van de individuele potentiële maatregelen naar de integrale maatregelpakketten tot stand is gekomen. Ook de positie van de benodigde kadeverhogingen en de “extra maatregelen” die nodig zijn voor de periode tot 2050 is niet geheel duidelijk. De indruk ontstaat dat de alternatieven niet goed vergelijkbaar zijn, omdat het doelbereik niet voor alle alternatieven gelijk lijkt te zijn.

De maatregelenstudie maakt het gevolgde proces en de samenstelling van de alternatieven echter wel duidelijk door middel van tekst, tabellen en diagrammen. Daaruit blijkt dat de alternatieven wel goed vergelijkbaar zijn. Het MER en de maatregelenstudie geven daarmee een goed navolgbare onderbouwing van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven.

Gehanteerde klimaatscenario's

In het MER en de maatregelenstudie is uitgegaan van klimaatscenario's van het KNMI uit 2006. De effectiviteit van de maatregelen is aan deze scenario's getoetst. De Commissie merkt op dat in 2014 nieuwe klimaatscenario's van het KNMI beschikbaar zijn gekomen. Deze scenario's wijken op een aantal punten af van de scenario's uit 2006:

- de scenario's berekenen voor de neerslag in de winterperiode grotere toenames;
- voor de neerslag in de zomerperiode wordt gebruik gemaakt van extreme dagwaarden in plaats van tiendaagse neerslagsommen.

De nieuwe scenario's lijken te wijzen op grotere extremen in neerslaghoeveelheden. Daarmee is niet uit te sluiten dat het doelbereik van de alternatieven op langere termijn wordt onderschat. De Commissie adviseert hiermee bij de besluitvorming en de verdere detaillering van maatregelen rekening te houden.

Effecten op Natura 2000-gebieden

De mogelijke gevolgen voor Natura 2000-gebieden zijn in het MER beschreven op een hoog abstractieniveau en hebben het karakter van een risicobeoordeling. Aangezien op dit moment besluitvorming op “structuurvisieniveau” aan de orde is is dit een logische keuze. De Natuurbeschermingswet 1998 vereist echter dat op het betreffende planniveau aangetoond wordt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden uitgesloten kan worden. Uit het MER blijkt dat niet voor alle in beschouwing genomen (bouwstenen voor de) alternatieven het geval. Als significante gevolgen niet op voorhand uitgesloten kunnen worden dient in het MER een Passende beoordeling te worden opgenomen.

Het “voorkeursalternatief” (alternatief 1) bevat uitsluitend bouwstenen waarvoor een neutrale of positieve score voor effecten op Natura 2000-gebieden is toegekend, die voor het detailniveau van de besluitvorming voldoende onderbouwd is. Hoewel significante gevolgen niet

expliciet worden uitgesloten², acht de Commissie het aannemelijk dat deze bij nadere uitwerking van (de bouwstenen van) het voorkeursalternatief wel uitgesloten kunnen worden. Daardoor is een Passende beoordeling voor het voorkeursalternatief nu niet noodzakelijk.

Effecten op beschermde soorten

Ook de effecten op beschermde soorten zijn globaal in beeld gebracht. De alternatieven kunnen (vooral bij inundatie) tot negatieve effecten leiden. Gesteld wordt dat maatregelen mogelijk zijn om deze effecten te mitigeren, waaronder het vergroten van de draagkracht van lokale populaties en het voorkómen van inundaties tijdens het broedseizoen. De effectiviteit van deze maatregelen is in het MER evenwel niet onderbouwd.

- De Commissie adviseert om bij verdere uitwerking van de alternatieven expliciet aandacht te besteden aan mitigerende maatregelen en de borging daarvan. Ook kan gedacht worden aan het aanbrengen van een rangorde in de volgorde van de inzet van maatregelen om effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen.

² In de tekst van het MER wordt enkele malen gesteld dat significante gevolgen niet waarschijnlijk of niet te verwachten zijn. De Commissie wijst er op dat deze formulering niet in overeenstemming is met de volgens de Natuurbeschermingswet 1998 vereiste zekerheid.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincies Groningen en Drenthe en het Waterschap Noorderzijlvest

Bevoegd gezag: Provinciale Staten van de provincies Groningen (coördinerend), Drenthe en Fryslân

Besluit: Advies “Droge Voeten 2050” en waar nodig wijziging van Provinciaal Omgevingsplan Groningen, Omgevingsvisie Drenthe en Streekplan Fryslân

Categorie Besluit m.e.r.:

plan-m.e.r. vanwege mogelijke kaderstelling voor categorie D3.2, D9
plan-m.e.r. vanwege passende beoordeling

Activiteit: Diverse maatregelen ter voorkoming en beheersing van wateroverlast in het beheergebied van het Waterschap Noorderzijlvest.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 19 juli 2013
ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 26 juli t/m 4 november 2013
adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 11 juli 2013
advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 21 november 2013
kennisgeving MER: 27 juni 2014
ter inzage legging MER: 30 juni t/m 1 september 2014
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 25 juni 2014
toetsingsadvies uitgebracht: 18 september 2014

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

drs. F.A.M. Claessen
mr. F.W.R. Evers (voorzitter)
dr. F.H. Everts
drs. P.J. Jongejans (secretaris)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het

MER worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- PlanMER Droge Voeten 2050 voor het beheergebied van het waterschap Noorderzijvest, Milieueffectrapport, HaskoningDHV Nederland B.V., juni 2014;
- Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor het planMER Droge Voeten 2050 voor het beheergebied van het waterschap Noorderzijvest, Provincie Drenthe, Provincie Fryslân en Provincie Groningen, maart 2014;
- Veiligheidsklassen Regionale Waterkeringen, Actualiseren normering regionale waterkeringen, HKV Lijn in Water, april 2013;
- Statistische analyse extreme waterstanden, HKV Lijn in Water, mei 2013;
- Project Droge Voeten 2050, Advies voor het beheergebied van het waterschap Noorderzijvest, Waterschap Noorderzijvest, Provincie Groningen en Provincie Drenthe, Juni 2014;
- Maatregelenstudie Droge Voeten 2050, Waterschap Noorderzijvest, Arcadis, 25 juni 2014.

De Commissie heeft kennis genomen van 9 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 3 september 2014 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Droge Voeten 2050, beheergebied waterschap Noorderzijlvest

ISBN: 978-90-421-3997-8

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

W www.commissiemer.nl

